

NÅR KINESERNE TIL TOPS?

Kina og Singapore har været hurtige til at tage idéer om livslang læring til sig fra Vesteuropa og investerer massivt i uddannelse. Her træner en studerende på en klatrevæg på det voksende Peking Universitet. Foto: Getty

NATIONALSTATEN GIVER SLIP PÅ UDDANNELSESPOLITIKKEN

Uddannelse er ikke længere et nationalt gode, men en investering i global konkurrenceevne og markedsduelige kompetencer. Ny EU-støttet kandidatuddannelse i 'Lifelong Learning: Policy and Management' skal uddanne fremtidens globalt tænkende uddannelsesplanlæggere.

* Vi må lære hele livet. Samtidig må vi indrette læringen efter, hvad det globale marked sætter pris på. Det er konsekvensen af den internationale konkurrence, som man efterhånden accepterer rundt omkring i verdens regeringskontorer fra Japan i øst til USA i vest. Hvordan får man så i praksis uddannelsessystemerne til at skifte fokus fra national uddannelse til globaliseret, livslang læring? Et nyt EU-støttet kandidatprogram i livslang læring vil udstyre uddannelsesplanlæggere fra Europa og Asien med redskaber til at planlægge og styre livslang læring.

For nationalstaterne er der mere på spil end blot et øget fokus på efteruddannelse af voksne. Det mærker man tydeligt, når man hører lektor ved Danmarks Pædagogiske Universitet Søren Ehlers tale om den nye uddannelsespolitiske dagsorden, som sættes af globaliseringen og presset imod livslang læring. Søren Ehlers har været en af hovedkræfterne bag den nye kandidatuddannelse, som i efteråret opnåede støtte fra EU's Erasmus Mundus program, og som til august byder velkommen til de første studerende fra Europa og Asien.

Når der er meget på spil, skyldes det, at uddannelsespolitikken har spillet en hovedrolle i opbygningen af den moderne nationalstat. Undervisning i sprog, i nationens litterære klassikere, de store historiske personligheder og skelsættende begivenheder er med til at forme vores identitet, mens vi er børn, og skabe en fælles national bevidsthed, som er afgørende for nationalstatens politiske sammenhængskraft og for det demokratiske systems funktion. Med den globaliserede vidensøkonomi er det dog helt andre perspektiver, der kommer i første række, påpeger Søren Ehlers:

"Vi må tænke ud fra den globale vidensøkonomi. Her må traditionel uddannelse ses som nationalstatens forbrug. Livslang læring er derimod en investering i konkurrenceevne. Pædagogik er økonomi. Der er knaphed på ressourcerne, og derfor må vi bruge dem på den mest effektive måde."

TRANSNATIONAL UDDANNELSE

I forskningen bruger man begrebet 'Transnational Lifelong Learning Systems' om det mål, som de nationalstatslige uddannelsessystemer i fremtiden vil bevæge sig hen imod. Spørgsmålet er, hvad der er den

rigtige fremgangsmåde, hvis man vil omstille et nationalt uddannelsessystem til livslang læring? Hvordan skal det ske i praksis? Det er ikke så ligetil at svare på. Livslang læring er nemlig i høj grad et politisk mål, og det får forskellige udtryk i forskellige lande. Det er netop en pointe med den nye masteruddannelse, der udbydes i samarbejde mellem tre europæiske universiteter: Danmarks Pædagogiske Universitet, Institute of Education ved University of London og Deusto Universitet i Bilbao. De studerende følger undervisning i både London, Bilbao og København. På den måde får de lejlighed til at studere forskellige landes uddannelsessystemer på nærmeste hold, forklarer professor fra Institute of Education Andy Green.

"Vi forventer at få studerende, der har været i gang med deres karriere, som har arbejdet i klasseværelset, eller som arbejder med ledelse af uddannelsesinstitutioner eller med uddannelsespolitik i organisationer som for eksempel EU-Kommissionen eller Verdensbanken. Det vil være godt for dem at få erfaringer med uddannelsespolitik og -teori i andre lande, og de vil få udvidet deres perspektiv. Har de en politikformulerende rolle, vil de nyde godt af en bredere forståelse af feltet, og de vil komme hjem med bedre redskaber og nye ideer," fortæller Andy Green.

Samarbejdet mellem de tre universiteter fra tre forskellige nationale uddannelsessystemer er med til at understrege, at arbejdet med livslang læring ikke er et spørgsmål om at kopiere en bestemt national måde at gribe problemstillingen an på. Hvilken effekt det vil have, at de nye kandidater er udlært på tre europæiske universiteter, vil formentlig også afhænge meget af den nationale kontekst, som den enkelte kandidat rejser hjem til. Forskningen i læring mellem nationale systemer har demonstreret, at hele systemer som for eksempel et uddannelsessystem sjældent bliver kopieret rub og stub. Til gengæld lader man sig ofte inspirere af hinanden på tværs af grænser. Det samme mønster kan man finde inden for feltet livslang læring. Selv om de asiatiske lande over en bred kam har taget begrebet om livslang læring til sig med inspiration fra debatten i Vesteuropa og USA, og selv om landene forsøger at gøre visionen til virkelighed, så er der store forskelle på, hvordan de forskellige lande tackler udfordringen, fortæller Andy Green. Nogle lande som for eksempel Singapore →

har været hurtige til at tage ideer fra Vesteuropa til sig, for eksempel med hensyn til universiteternes autonomi, kvalitetskontrol og andet. I Kina er der en tilsvarende diskussion. I Japan går man derimod mere forsigtigt frem, fortæller Andy Green.

BLØD SYSTEMEKSPORT

Søren Ehlers ser dog et perspektiv i, at de studerende opholder sig i to hele år i den europæiske universitetsverden og lærer om de europæiske systemer. Det er en måde at skabe en form for blød systemekspor på, der blandt andet kan indeholde den nordiske tradition for frihed og demokrati i uddannelsessystemet og i samfundet.

“Den form for frihedstænkning er integreret i folks personlighed. Det er en personbåren kompetence. Derfor er det en tradition, der kun kan læres fra menneske til menneske,” siger Søren Ehlers.

De nordiske lande er generelt anerkendt for at have en veludbygget sektor for voksen- og efteruddannelse. I Danmark omfatter den dels systemet af arbejdsmarkedsuddannelser, som arbejdsmarkedets parter i fællesskab planlægger for at sikre en løbende opkvalificering af arbejdsstyrken, dels højskolesektoren, der har fokuseret på sociale og demokratiske aspekter, som ikke er kompetencegivende i formel forstand. Spørger man Andy Green i London, peger han på netop dette aspekt som et vigtigt nordisk bidrag. Han ser til gengæld en anden styrke i den amerikanske og engelske forskning, der har lagt meget vægt på ledelsesteknikker inden for uddannelse. De nye ledelsesteknikker har blandt andet til formål at sikre kvaliteten af læringen og kan pege på metoder til at designe finansieringsordninger, der er knyttet sammen med det faktiske udbytte. Netop den type redskaber spiller en stor rolle for uddannelsesplanlæggere, der skal forsøge at skabe systemer, der sikrer sammenhængen mellem investering i livslang læring og udbytte i form af forøgede kompetencer og bedre konkurrenceevne, fortæller Andy Green.

ANDY GREEN

Professor i komparativ uddannelsesforskning ved Institute of Education, University of London, der sammen med DPU og Deusto Universitet står bag den nye uddannelse Master of Lifelong Learning. Hans forskningsområde omfatter livslang læring, kompetenceudvikling og konkurrencen mellem Europa og Asien.

SØREN EHLERS

Lektor, dr. pæd. ved Institut for Curriculum-forskning ved DPU. Beskæftiger sig især med kompetenceudvikling hos unge og voksne, uddannelseshistorie og uddannelsespolitik. DPU's projektleder for den nye uddannelse Master of Lifelong Learning.

PERSONLIG HJEMMESIDE | WWW.DPU.DK/OM/EHLERS

BEVÆGELIGHED

Det rejser spørgsmålet om samspillet mellem de formelle uddannelsesinstitutioner og den øvrige læring, der blandt andet sker i arbejdslivet. For eksempel vil universiteterne i takt med overgangen til vidensøkonomien spille en stadig større rolle som leverandører af højtuddannet arbejdskraft og som løbende formidlere af forskningsbaseret viden. Hvis investeringerne i livslang læring skal bære frugt, er det afgørende, at de formelle uddannelsesinstitutioner og læreprocesserne i for eksempel virksomheder understøtter hinanden. Tilsvarende er det afgørende, at forskellige landes systemer kan arbejde sammen i takt med, at folk søger både arbejde og studier på tværs af grænser. Netop disse aspekter har universitetet i Deusto haft særligt forskningsmæssigt fokus på i forbindelse med EU's Bologna-proces, der skal sikre bevægeligheden mellem universitetssystemer. Det er blandt andet sket via projektet Tuning Educational Structures in Europe. Universitetet i Deusto var medinitiativtager til samarbejdet, der omfatter 135 universiteter, og som har til formål at frigøre universiteterne fra de nationalstatslige bånd ved at udbyde transnationale uddannelser, fortæller Søren Ehlers. Dermed er der tale om en partner, der har erfaringer med internationalisering af uddannelser og fortsat har strategisk fokus på området. ■

Af Torben Clausen, toc@dpu.dk

ERASMUS MUNDUS – PÅ DPU I 2006

EU Kommissionen oprettede programmet Erasmus Mundus i 2003 for at styrke EU's globale position som udbyder af videregående uddannelser af høj kvalitet. Via Erasmus Mundus yder Kommissionen støtte til kandidatforløb og finansierer stipendier til elitestuderende fra hele verden.

Siden første uddeling i 2004 har i alt 57 kandidatforløb ved universiteter i hele Europa fået støtte. Stipendierne til ikke-europæiske studerende er i vid udstrækning gået til asiater, især indere, kinesere og pakistanere.

Den fælleseuropæiske Masters in Lifelong Learning: Policy and Management (MA LLL) er del af en gruppe på 21 kandidatuddannelser, der har fået støtte til at starte op i 2006. Op til 25 studerende fra lande uden for EU og EØS vil hvert år i de kommende fem år modtage stipendier på cirka 315.000 kroner til at betale for deltagelsen i Masters in Lifelong Learning, som blandt andet finder sted på DPU. EU-Kommissionen tildeler også en række stipendier på cirka 100.000 kroner til forskere fra lande uden for EU og EØS til ophold på konsortiets tre partneruniversiteter.

Læs mere om Erasmus Mundus her: http://europa.eu.int/comm/education/programmes/mundus/index_en.html

Læs mere om European Masters in Lifelong Learning: Policy and Management her: www.dpu.dk/mall